

EXPUNERE DE MOTIVE

Unul dintre drepturile fundamentale ale cetățeanului român, garantat de art.25 din Constituție, republicată, este cel la liberă circulație în țară și în străinătate, Legea fundamentală reglementând faptul că, prin lege se stabilesc condițiile exercitării acestui drept. Potrivit Constituției, republicată, exercițiul dreptului la liberă circulație presupune inclusiv libertatea cetățeanului de a emigra și de a reveni în țară, iar restrângerea acestuia, în conformitate cu art.53, se poate realiza numai prin lege și numai dacă este necesară într-o societate democratică, precum și dacă se impune pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor, desfășurarea instrucției penale, prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului respectiv.

Actualul cadru normativ în materie, constituit din Ordonanța Guvernului nr.65/1997 privind regimul pașapoartelor în România, aprobată cu modificări prin Legea nr.216/1998, cu modificările și completările ulterioare, prin obiectul său de reglementare, acoperă doar într-o anumită măsură domeniul dreptului la liberă circulație reglementat de Legea fundamentală și abordează acest drept în mod subsidiar dreptului de a deține și de a folosi un pașaport. Astfel, la art.2 alin.(1) din acest act normativ se prevede faptul că **pașaportul „dă dreptul de a ieși și de a intra în țară prin oricare dintre punctele de trecere a frontierei deschise traficului internațional de călători”**, ceea ce este în contradicție cu art.25 din Constituție, republicată, din interpretarea căruia rezultă faptul că izvorul dreptului îl constituie chiar norma constituțională, pașaportul neputând fi decât dovada existenței dreptului și a îndeplinirii tuturor celorlalte condiții prevăzute de lege, necesare pentru exercitarea lui. Neexistând referiri în acest act normativ, la condițiile exercitării dreptului la liberă circulație, a fost posibil ca, prin modificările și completările succesive aduse acestuia de la data intrării în vigoare și până în prezent, să se introducă o serie restricții care se referă la dreptul de a deține sau de a folosi pașaportul care, prin natura lor, au adus atingere dreptului la liberă circulație pentru motive care ies în afara domeniilor prevăzute de art.53 din Constituție, republicată. De exemplu, printre motivele de suspendare a *dreptului de a folosi pașaportul*, prevăzute la art.14 din Ordonanța Guvernului nr.65/1997, cu modificările și completările ulterioare, se regăsește și *returnarea cetățeanului român din state cu care România nu are încheiate acorduri de readmisie, indiferent de motive*, ceea ce este în contradicție vădită cu prevederile constituționale, având în vedere că, în fapt, se suspendă un drept fundamental al persoanei, pentru motive care nu numai că nu se justifică, sub aspectul proporționalității, în raport cu „gravitatea” măsurii dispuse, dar pot fi, în unele situații, contrare legii române (atunci când este returnat, de exemplu, din considerente rasiale ori de altă natură discriminatorie), cetățeanul român riscând să devină victima unor măsuri abuzive nu numai în statul de unde este returnat, ci și în propria țară.

În acest context, adoptarea unui act normativ care să reglementeze condițiile exercitării dreptului la liberă circulație în străinătate, în acord cu prevederile Constituției, precum și cu alte documente internaționale în domeniul protecției drepturilor omului, la care România este parte, se constituie într-un demers necesar într-o societate democratică având la baza sistemului de valori principiile umaniste promovate în spațiul european. Pentru aceste considerente a fost elaborată prezenta lege, care asigură implementarea atât a prevederilor constituționale, cât și a art.13 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.12 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și art.2 din Protocolul nr.4 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea, la elaborarea prezentului act normativ au fost avute în vedere reglementările în materie existente în unele state europene, respectiv Franța, Germania, Spania și Italia.

Prin prezentul act normativ se reglementează drepturile și obligațiile cetățenilor români care călătoresc în străinătate, obligațiile autorităților române în raport cu aceste persoane și se instituie o distincție clară între două modalități de limitare a exercitării dreptului la liberă circulație în străinătate, respectiv restrângerea temporară a exercitării dreptului în anumite state și perioade de timp și suspendarea temporară a acestui drept. Prezenta lege reglementează în mod expres situațiile în care poate fi limitată exercitarea dreptului la liberă circulație în străinătate, competența instituirii unor asemenea măsuri revenind numai instanțelor de judecată, iar competența punerii în executare, numai autorităților expres prevăzute în prezentul act normativ.

O atenție deosebită a fost acordată prin prezenta lege, condițiilor în care cetățenii români minori își pot exercita dreptul la liberă circulație în străinătate, fiind instituite o serie de condiții a căror îndeplinire este în sarcina părinților și a însoțitorului minorului pe perioada deplasării în străinătate, menite să asigure în mod eficient atât exercitarea drepturilor părintești și protecția minorului, cât și prevenirea și combaterea traficului cu minori în străinătate.

Prin conținutul său, prezentul act normativ reglementează în mod distinct regimul fiecărui tip de document de călătorie în străinătate, sub aspectul categoriilor de persoane care beneficiază de acestea, al condițiilor de folosire și păstrare a acestora, precum și al categoriilor de drepturi pe care le atestă, în funcție de calitatea titularului.

Regimul sancționator instituit prin acest act normativ este adaptat astfel încât să asigure un caracter eficient aplicării prezentei legi, de natură să prevină, dar și să combată toate cazurile de nerespectare a obligațiilor reglementate, referitoare la condițiile exercitării dreptului la liberă circulație în străinătate, la protecția minorului, precum și la condițiile de păstrare și folosire a documentelor de călătorie. Cuantumul amenziilor sunt adaptate nivelului veniturilor celor cărora li se aplică, iar limitele pedepselor sunt stabilite în raport cu pericolul social al faptei incriminate.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE